

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

Victor Burduh,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2019, declarat de avocatul Gheorghe Cobzac și inculpatul

Alii Igor XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 14.12.2017 – 06.07.2018,
instanța de apel: 09.09.2019 – 16.12.2019,
instanța de recurs: 21.02.2020 – 19.05.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 06 iulie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Alii Igor a fost condamnat în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite i-a fost suspendată condiționat pentru un termen de *probă* de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirii cuvenite să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Cererea acuzării privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3610,31 lei a fost respinsă ca inadmisibilă.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada 01 ianuarie 2014 – 14 noiembrie 2014, inculpatul Alii I., acționând împreună și prin înțelegere prealabilă cu membrii unei reuniuni stabile de persoane, create în scopul acordării creditelor cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, de către Specialistul superior credite în cadrul filialei Chișinău-Centru a B.C. „Moldova Agroindbank” S.A., amplasată în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 182, Helber N., având în componență pe Helber N., Jariuc L., Helber I., Negară V., Chihai A. și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, care activau conform planului determinat în prealabil, ce includea acțiunile de identificare a persoanelor, prezentarea acestora la instituția financiară, acordarea ilegală a creditelor pe numele acestora, cu ulterioara obținere de către membrii acestei grupări a beneficiilor materiale, a săvârșit infracțiunea de complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat, în următoarele circumstanțe.

În perioada 01 ianuarie 2014 – 14 noiembrie 2014, inculpatul Alii I., împreună și prin înțelegere prealabilă cu Helber N., de la care cunoștea cu certitudine despre faptul posibilității acordării ilegale a creditelor în termeni restrânși, urmărind scopul de a obține un beneficiu material pentru sine, și anume, de a obține credite, pe numele mai multor persoane în sumă de 10.000 lei fiecare, a contribuit la comiterea infracțiunii anterior indicate prin sfaturi și acordarea de mijloace, care s-au exprimat prin faptul că el a identificat mai multe persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite mijloace, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapt care aveau loc și, ulterior, asigura prezența acestora la filiala Chișinău-Centru a B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. unde, în continuare, specialistul superior credite Helber N., încălcând intenționat regulile de creditare instituite prin art. 32 al Legii nr. 550 din 21.07.1995 privind instituțiile financiare; pct. 2.1., 3.5., 4.2., 4.2.2.2., ale Regulamentului nr. 135 din 25.12.1997 al BNM cu privire la activitatea de creditare a băncilor care operează în Republica Moldova; prevederile Capitolului VII privind Ordinea de ținere a dosarelor de credit din Manualul privind dirijarea riscurilor aferente creditelor acordate persoanelor fizice, aprobat prin decizia Consiliului B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. din 07.10.2013; pct. 2.15 și pct. 6.1.1 din Normele privind evidența operațiunilor de creditare, aprobate prin decizia Consiliului B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. din 25.03.2013; pct. 1.6.3 și 2.2.6 din Programul de prezentare a produsului „Card de credit pentru persoane fizice”, aprobat prin decizia Consiliului B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. din 28.08.2013; pct. 6.1.22 din Politica de utilizare acceptabilă a resurselor informaționale, aprobată prin decizia Consiliului B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. din 02.11.2009, prevederile punctelor 4.3-4.8, 4.15, 4.17, 4.18, 4.28, 4.30 și 4.31 din Descrierea postului de muncă aprobată prin decizia Consiliului B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. din 29.06.2009, cu modificări din 24.12.2012, fără a solicita și primi de la potențialii beneficiari de credite setul complet de documente necesare acordării creditului, fără a efectua verificarea activității economico-financiare în scopul aprecierii credibilității clienților de rambursare a creditelor, precum și fără a procesa pachetul de acte prin aplicația

„Retail Loan Application” (RLA) pentru aprobare, folosind neautorizat parola directorului filialei, a introdus datele persoanelor în sistemul automatizat al băncii „SAB Globus/24” și, astfel, a acordat ilegal credite, în diferite sume, pe numele persoanelor aduse la instituția financiară respectivă de către Alii I. care, la rândul său, urma să beneficieze de o parte din mijloacele financiare acordate în calitate de credit.

În astfel de circumstanțe, în perioada 01 ianuarie 2014 – 14 noiembrie 2014, au fost acordate ilegal credite de tip „Carduri de credit pentru persoane fizice” pe numele următoarelor persoane: la 02.01.2014 - Alii I.; la 05.02.2014 - Drumea V.; la 07.02.2014 - Bocan P.; la 10.02.2014 - Tomacinschi A.; la 18.02.2014 - Marian M.; la 04.03.2014 - Prisăcaru V.; la 27.03.2014 - Balan C.; la 27.03.2014 - Diacon V.; la 18.04.2014 - Cupeș P.; la 25.04.2014 - Rusu V.; la 30.04.2014 – Paladi V.; la 19.06.2014 - Ulinici P.; la 19.06.2014 - Batîru E.; la 24.06.2014 - Briceag A.; la 27.06.2014 - Sturzu V.; la 27.06.2014 - Guidea V.; la 03.07.2014 - Guidea L.; la 08.07.2014 - Gandraman V.; la 16.09.2014 - Zglavoci E.; la 25.09.2014 - Dimitriu V.; la 26.09.2014 - Tolacî E.; la 29.09.2014 - Dimitriu L.

Astfel, din mijloacele financiare care au fost acordate ilegal la conturile acestor persoane, Alii I. a beneficiat de suma de 10.000 lei din fiecare sumă de credit care a fost acordată pe numele persoanelor respective, iar de restul mijloacelor financiare a beneficiat Helber N.

Ca urmare a acțiunilor ilegale comise de către Alii I. au fost cauzate B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 220.000 lei.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut integral vina și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța a încadrat acțiunile acestuia în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, ca complicitate la acordarea creditelor, cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cu cauzarea instituției financiare a daunelor în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de circumstanțele atenuante stabilite – acordarea ajutorului la descoperirea infracțiunii comise, căința sinceră, că are un copil minor la întreținere, lipsa antecedentelor penale și a circumstanțelor agravante, caracteristica pozitivă, cererea privind examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, concluzionând că acesta nu prezintă pericol pentru societate, reeducarea și corectarea lui fiind posibilă fără izolare de societate.

Ori, art. 78 alin. (1) Cod penal stabilește că, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim. Reieșind din cumulul de circumstanțe atenuante stabilite, din comportamentul inculpatului în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești a cauzei, este posibilă aplicarea prevederilor art. 78 alin. (1) Cod

penal și reducerea pedepsei principale care urmează a fi aplicată inculpatului, la limita minimă a pedepsei cu închisoare stabilită prin art. 239 alin. (2) Cod penal.

Totodată, instanța a statuat că reprezentantul B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. a formulat acțiune civilă în care a solicitat încasarea din contul lui Alii I. a prejudiciului material de 1.093.065 lei, cauzat băncii de către acesta, indicând că prin acțiunile ilegale ale grupului organizat de către Helber N., băncii i-a fost cauzat un prejudiciu total de 5.127.379,74 lei. La 29.04.2015, banca a depus acțiune civilă în cadrul cauzei penale nr. 2015928004, prin care a solicitat încasarea din contul lui Helber N. și Jaruc L. a prejudiciului material cauzat în sumă de 5.127.379,74 lei. Deoarece Alii I. a comis infracțiunea incriminată lui doar în complicitate cu Helber N., urmează de încasat din contul lui doar suma de 1.093.065,84 lei.

Acțiunea civilă a B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. urmează a fi admisă, însă, doar în principiu, urmând ca asupra cuantumului sumei concrete care urmează a fi încasată în beneficiul băncii să se expună instanța de fond în cadrul unui proces aparte.

Ori, potrivit art. 219 al. (2) Cod de procedură penală, persoanele juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire.

Deoarece vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și cauzarea prejudiciului material B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. a fost confirmată pe deplin în cadrul cercetării judecătorești, banca este în drept să înainteze acțiune civilă și să solicite recuperarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Conform art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Astfel, se atestă temeinicia acțiunii civile înaintate de B.C. „Moldova Agroindbank” S.A., însă nu și mărimea pagubei cerute de partea civilă, ori, Alii I. este învinuit de organul de urmărire penală în **cauzarea băncii de daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 220.000 lei.**

Potrivit acțiunii civile, banca solicită încasarea din contul lui Alii I. a prejudiciului material cauzat, în sumă de 1.093.065 lei, evaluând mărimea totală a prejudiciului material cauzat băncii de către membrii grupării organizate de către Helber N. la suma de 5.127.379,74 lei.

Totodată, prin sentința Judecătoriei Chișinău din 13.03.2018, Helber N. a fost condamnată pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 239 alin. (2), 46, 239 alin. (2) și 260⁶ alin. (2) Cod penal, cu încasarea în beneficiul B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. a prejudiciului material cauzat în sumă de 4.755.108 lei.

În asemenea împrejurări, pentru a determina suma concretă a prejudiciului material cauzat băncii, care urmează a fi încasat din contul inculpatului, este necesară examinarea unor probe suplimentare.

Art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală prevede că, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea

civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Deoarece cauza penală în privința inculpatului examinată potrivit art. 364¹ Cod de procedură penală, în temeiul probelor administrate în faza de urmărire penală, pentru a nu amâna judecarea cauzei, se impune aplicarea prevederilor art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală.

În același timp, acuzarea a solicitat încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor suportate la efectuarea acțiunilor de urmărire penală în sumă de 3610,31 lei, ce constau din salariul procurorului - 2999,63 lei, salariul consultantului procurorului - 441,73 lei, consumabile (hârtie, copiator) - 68,95 lei.

Însă, în lipsa la momentul actual, a unei alte legi care ar stabili o altă modalitate de plată a acestor cheltuieli, decât cea stabilită prin art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cererea procurorului nu poate fi admisă.

3. Procurorul delegat în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Nadejda Barbalat, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa de 3 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate de antreprenoriat în domeniul financiar-bancar, cu executare, cu încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 3610,31 lei.

Apelanta a invocat că, în ipoteza stabilirii circumstanțelor atenuante, luate în considerație de către prima instanță pentru aplicarea pedepsei la limita minimă a sancțiunii normei, instanța urma să indice, în mod obligatoriu, în sentință impactul acestor circumstanțe, în condițiile art. 75 Cod penal la stabilirea pedepsei.

Or, însăși instanța indică că inculpatul, deși a recunoscut vina și a solicitat judecarea în procedură simplificată, a recunoscut doar parțial acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul părții vătămate B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.

Însă, fiind analizate circumstanțele cauzei, fiecare în parte și toate în ansamblu, personalitatea inculpatului, comportamentul acestuia, recunoașterea vinovăției în comiterea infracțiunii, consecințele prejudiciabile cauzate, comiterea infracțiunii în cadrul unui grup criminal organizat, utilizarea frauduloasă a identității și actelor mai multor persoane în interes infracțional, cu scop de a obține un profit ilicit, partea acuzării consideră că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă doar prin aplicarea unei pedepse cu închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Potrivit art. 90 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani, pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Astfel, pornind de la prevederile art. 61 Cod penal, potrivit căruia, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea

condamnațiilor cât și altor persoane, raportându-le la circumstanțele de fapt ale cauzei, personalitatea inculpatului, doar pedeapsa închisorii va contribui la restabilirea echității sociale, la corectarea și reeducarea inculpatului.

Ori, inculpatul a acționat ilegal, săvârșind infracțiunea pe parcursul unei perioade îndelungate, după realizarea primelor fapte infracționale, nu a conștientizat caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și consecințele ce pot surveni, ci dimpotrivă, fiind încrezut de faptul că nu va fi depistat și pedepsit, a sporit intensitatea acțiunilor sale, implicând mai multe persoane în schema infracțională, totodată, fiind majorate și sumele de bani sustrase, dar și suma propriului *onorariu* pentru aportul adus la activitatea grupării criminale.

Un aspect important îl constituie și nerestituirea, cel puțin a unei părți din prejudiciul cauzat instituției bancare, dimpotrivă, inculpatul nu a recunoscut acțiunea civilă, deși urmărirea penală a fost pornită încă în anul 2015, el având posibilitatea reală de recuperare a prejudiciului.

Totodată, concluzia de suspendare condiționată executării pedepsei cu stabilirea *termenului de probă* în privința inculpatului este contrară prevederilor art. 89 Cod penal, care stipulează expres că termenul de probă se aplică doar militarilor.

În același timp, cheltuielile judiciare în procesul penal sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal din care fac parte și cheltuielile în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat și trecute în contul statului.

3.1. La 01 noiembrie 2018, a declarat apel și reprezentantul B.C. „Moldova Agroindbank” S.A., vicepreședintele Comitetului de conducere al băncii, Stela Recean, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa închisorii cu executare reală și admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea prejudiciul material în sumă de 1.093.065,84 lei.

Apelanta a indicat că instanța de fond nejustificat, neargumentat și nerațional nu a condamnat inculpatul pe toate capetele de acuzare, fiind incorectă aplicarea pedepsei minime pentru comitere infracțiunii incriminate, aceasta fiind una gravă și s-a soldat cu consecințe ireparabile – cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari, în sumă de 1.093.065,84 lei care, până în prezent, nu a fost reparat de acesta.

Aplicarea pedepsei minime inculpatului este prea blândă în raport cu faptele infracționale comise de acesta și impactul acestora asupra băncii și a societății în ansamblu.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2019, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

A fost exclusă aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal față de inculpat, dispunând executarea pedepsei stabilite în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. prejudiciul material în sumă de 1.093.065,84 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a stabilit corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, examinarea judecătorească fiind efectuată cu respectarea prescripțiilor procesual-penale prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Totodată, acuzarea și reprezentantul B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. critică sentința doar în partea individualizării pedepsei și în latura civilă, sentința nefiind atacată în partea ce ține de încadrarea juridică și vinovăția inculpatului.

Astfel, în baza probelor administrate și cercetate în cadrul procesului penal, verificate în instanța de apel, vinovăția inculpatului a fost dovedită pe deplin, iar acțiunile acestuia corect au fost încadrate în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Însă, pedeapsa stabilită de instanța de fond în vederea corectării și reeducării inculpatului, este una prea blândă.

Ori, la stabilirea pedepsei, instanța de fond nu a luat în considerare că inculpatul a comis o infracțiune *de complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat, eronat constatând lipsa circumstanțelor agravante, or, infracțiunea a fost comisă prin participatie.*

În același timp, prima instanță justificat a reținut ca circumstanțe atenuante, prevăzute la art. 76 Cod penal – contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, căința sinceră, aflarea unui copil minor la întreținere, lipsa antecedentelor penale, care au servit temei de aplicare a pedepsei minime, inculpatul beneficiind de o reducere a pedepsei cu 1/3 din cea prevăzută de lege, însă *circumstanțele enunțate nu pot servi temei pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal.*

Prin urmare, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin izolarea acestuia de societate.

Pe lângă aceasta, urmează a fi admisă acțiunea civilă, deoarece cauza penală a fost examinată în procedură simplificată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, și anume inculpatul *a contribuit la generarea prejudiciului indicat în anexă*, fiind stabilit că anume el a convins și implicat acești 22 de debitori în schema infracțională de obținere a creditelor frauduloase.

Astfel, acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. urmează a fi admisă integral, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții civile a prejudiciului material, *în sumă de 1.093.065,84 lei.*

Totodată, este fondată poziția instanței de fond în partea respingerii cererii acuzării cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare, deoarece sumele solicitate nu constituie cheltuielile efectuate în cadrul urmăririi penale în scopul stabilirii și acumulării probelor necesare pentru confirmarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate lui.

5. Avocatul Gheorghe Cobzac și inculpatul au declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenții au invocat că la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, considerând eronat că corectarea lui nu este posibilă fără izolare de societate, în conformitate cu cerințele art. 75-78 Cod penal, anulând prevederile art. 90 Cod penal și dispunerea executării reale a pedepsei.

Ori, inculpatul nu are antecedente penale, a comis fapta în anul 2013-2014 și, până în prezent, nu a comis alte fapte, din ce rezultă că acesta a renunțat de a mai comite infracțiuni și dă dovadă obiectivă de corectare, fără aplicarea unei pedepse, nu este o persoană periculoasă public, are la întreținere un copil minor, este căsătorit.

Norma penală încriminată inculpatului nu este una drastică, iar legislatorul a stabilit și posibilitatea de aplicare a sancțiunii penale cu amendă. Astfel, dacă se constată că inculpatul nu are antecedente, recunoaște fapta, a contribuit activ la desfășurarea procesului penal, se căiește, dorește să achite paguba, recunoaște toate probele din dosar, inclusiv învinuirea adusă lui prin care se indică că a cauzat paguba de 220.000 lei, este posibilă numirea pedepsei cu amendă. Aceste circumstanțe au fost ignorate de instanța de apel la aprecierea gravității pedepsei ce poate fi aplicată pentru comiterea faptei încriminate inculpatului.

Instanța de apel nu a argumentat motivul dispunerii stabilirii celei mai aspre categorii de pedeapsă și imposibilitatea aplicării pedepsei alternative cu amendă.

Mai mult, instanței de apel i-a fost prezentat demersul inculpatului către bancă în care el recunoaște cauzarea de daune în mărimea sumei încriminate, însă acest demers a rămas fără răspuns până în prezent. Începând cu anul 2015, aceasta de mai multe s-a adresat la bancă spre a-i achita suma încriminată prin învinuire – 220.000 lei, însă a fost amânat în permanență.

La fel, prin sentința definitivă în privința lui Helber N. a fost admisă acțiunea civilă și în partea încriminată inculpatului, astfel că acțiunea civilă în partea materială urmează a fi admisă în principiu, urmând ca aceasta să fie examinată în ordine civilă, pentru a stabili care este soldul real al datoriei.

Deci, luând în calcul personalitatea infractorului, lipsa antecedentelor penale, comportarea lui în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii, că este căsătorit și are un copil minor la întreținere, a recunoscut vina și paguba indicată în învinuire, că săvârșirea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări, care a fost provocat de angajata băncii Helber N., pentru corectarea inculpatului nu este necesară executarea efectivă a pedepsei cu închisoare.

Inculpatul nu este un infractor înrăit, nu a avut antecedente penale, iar infracțiunea încriminată prevede o pedeapsă alternativă închisorii cu amendă, însă instanța de apel a ales nefondat, nemotivat cea mai gravă categorie de pedeapsă care poate fi aplicată - executarea reală a pedepsei, atunci când legislația internațională și națională dă prioritate măsurilor alternative de pedeapsă neprivative de libertate.

Totodată, este neîntemeiată și decizia instanței de apel referitor la admiterea integrală a acțiunii civile în sumă de 1.093.065,84 lei.

Astfel, inculpatului i-a fost înaintată învinuirea în comiterea acțiunilor infracționale soldate cu cauzarea de daune în sumă de 220.000 lei, organul de urmărire penală constatând întemeiat că angajata băncii Helber N. a mințit, a indus în eroare inculpatul, făcându-l să creadă că au fost acordate credite doar în sumă de 10.000 lei, iar ulterior, aceasta având cardurile de credit la ea, intra de una singură, fără știrea inculpatului, în posesia celorlalte sume bănești care erau pe cardul de credit (30.000 – 50.000 lei). Deci, este neîntemeiată solicitarea băncii privind achitarea de către inculpat a pagubei materiale în suma la care el nu a avut tangență, fapt constatat și de organul de urmărire penală.

Potrivit acțiunii civile înaintate și tabelului anexat, suma totală pretinsă de bancă în acțiunea civilă înaintată depășește suma totală a creditelor acordate, iar în textul cererii de înaintare a acțiunii civile nu este nicio explicație a acestei sume.

În același timp, Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 39 Cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal indică că tragerea la răspundere civilă poate avea loc cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții: - infracțiunea să fi produs prejudiciul; - între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat să existe un raport de cauzalitate; prejudiciul trebuie să fie cert; prejudiciul să nu fi fost reparat; să existe manifestarea de voință a celui vătămat de a fi despăgubit.

Ori, infracțiunea încriminată inculpatului potrivit învinuirii formulate a produs un prejudiciu, constatat de organul de urmărire penală în sumă de 220.000 lei, învinuire recunoscută de inculpat împreună cu probele administrate la faza de urmărire penală, fiind solicitată examinarea cauzei în procedură simplificată.

Iar, între infracțiunea comisă de către inculpat și prejudiciul reclamat de partea vătămată în sumă de 1.093.065,84 lei nu există legătură cauzală, însă există legătură cauzală directă între acțiunile inculpatului și prejudiciul încriminat de 220.00 lei și care este recunoscut pe deplin de către acesta.

Prejudiciul de 1.093.065,84 lei pretins de partea vătămată și admis de instanța de apel nu este unul cert, întrucât iese din limita învinuirii formulate în rechizitoriu și nu este motivat de ce este mai mare chiar și decât corpul creditelor acordate, în suma acțiunii fiind inclusă probabil și penalitatea sau dobânda de întârziere.

Una din condițiile cumulative de acceptare a acțiunii este și faptul că prejudiciul să nu fi fost reparat. Astfel, inculpatul a indicat că o parte din persoanele aduse de el la primirea creditelor au rambursat credite a câte 10.000 lei, în afară de acesta, Helber N. i-a spus inculpatului că și ea a rambursat o parte de credite, mai mult către bancă inculpatul a înaintat cereri verbale și o cerere scrisă, prin care a solicitat să fie informat ce parte de prejudiciu a fost reparat și ce parte este restant.

Mai mult, potrivit sentinței Judecătoriei Chișinău din 13.03.2018 a fost admisă integral acțiunea civilă înaintată față de Helber N., în care sunt incluse și creditele contractate de persoanele indicate în învinuirea inculpatului, fapt care evident duce la o dublă încasare și vine în contradicție cu recomandarea CSJ. Până în prezent banca nu a informat care este restanța prejudiciul nereparat.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta este pasibil admiterii din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat, se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. Potrivit art. 77 alin. (1) lit. c), alin. (2) Cod penal, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe agravante: săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participare. Dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sunt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante. Potrivit art. 90 Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Potrivit jurisprudenței naționale, hotărârea judecătorească trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală, se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3*).

Aceste prevederi legale nu au fost respectate de către instanța de apel, deoarece, conform deciziei adoptate (*pct. 4. din decizie*):

a) a depășind și limitele învinuirii formulate, constatând în descriptivul deciziei că: *„...anume inculpatul a contribuit la generarea prejudiciului indicat în anexă la acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A..., astfel, acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. urmează a fi admisă integral, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții civile a prejudiciului material, în sumă de 1.093.065,84 lei”* ori, asemenea circumstanțe în fapt și această sumă nu i-au fost incriminate inculpatului prin actul de învinuire.

Mai mult, în respectiva anexă la acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. figurează și beneficiarul Macinschi Alexandr – 50.000 lei, circumstanță, la fel, neimputată inculpatului prin rechizitoriu;

b) constatând în descriptiv, la individualizarea pedepsei, că inculpatul: *„a comis o infracțiune de complicitate..., acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat..., eronat constatând lipsa circumstanțelor agravante, or, infracțiunea a fost comisă prin participație”*, a reținut circumstanțe agravante contrar prevederilor art. 77 alin. (2) Cod penal, conform căror circumstanțele prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială Codului penal în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.

Ori, inculpatul condamnat în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, care conțin și calificativele enunțate.

Pe lângă aceasta, concluzia sumară și divergentă că: *„prima instanță justificat a reținut ca circumstanțe atenuante, prevăzute la art. 76 Cod penal – contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, căința sinceră, aflarea unui copil minor la întreținere, lipsa antecedentelor penale, care au servit temei de aplicare a pedepsei minimale, inculpatul beneficiind de o reducere a pedepsei cu 1/3 din cea prevăzută de lege, însă circumstanțele enunțate nu pot servi temei pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal”*, nu are niciun suport legal;

c) și-a întemeiat concluziile pe 21 probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi cele de la f.d. 131-134, 162-163, 164-166, 167-168, 169-172, 173, 175-176, 177-178, 179-180, 182-183, 185-186, 188-189, 191-192, 204, 205, 206, 207, 212, 215-217, 219-220, 225, 226 vol. II, 2, 6 vol. III, 6;

d) în situația în care sentința a fost pronunțată la 06 iulie 2018, iar B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A a declarat apel pe 01.11.2018, nu și-a argumentat sub nicio formă soluția de admitere a apelului declarat peste termenul prevăzut la art. 402 Cod de procedură penală.

Împrejurările enunțate relevă, astfel, că instanța de apel nu a judecat cauza în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, aplicând inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale, că apelurile au fost greșit admise de către instanța de apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală instanța de recurs admite recursul, casează total hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, se impune soluția casării deciziei contestate în partea privind admiterea apelurilor declarate și casării sentinței Judecătoreiei Chișinău din 06 iulie 2018 în partea individualizării pedepsei și a laturii civile, cu dispunerea *lui Alii Igor XXXXX de exclus prevederile art. 90 Cod penal, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis din momentul reținerii*, și admiterii acțiunii civile cu încasarea de la Alii Igor XXXXX în contul BC „Moldova-Agroindbank” a prejudiciului material în sumă de 1.093.065,84 lei, pe motiv că apelurile au fost greșit admise în această parte, cu menținerea sentinței primei instanțe în aspectul vizat.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Gheorghe Cobzac și inculpatul Alii Igor XXX, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2019 în partea privind admiterea apelurilor declarate și casării sentinței Judecătoreiei Chișinău din 06 iulie 2018 în partea individualizării pedepsei și a laturii civile, cu dispunerea *lui Alii Igor XXXX de exclus prevederile art. 90 Cod penal, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis din momentul reținerii*, și admiterii acțiunii civile cu încasarea de la Alii Igor XXX în contul BC „Moldova-Agroindbank” a prejudiciului material în sumă de 1.093.065,84 lei, pe motiv că apelurile au fost greșit admise.

Menține sentința Judecătoreiei Chișinău din 06 iulie 2018, în privința inculpatului Alii Igor XXXX, în partea vizată.

În rest, decizia contestată se menține.

Alii Igor XXXX urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 iunie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

Victor Burduh